RETTENS DOM (Anden Udvidede Afdeling)
27. april 1995 *

I sag T-96/92,

Comité central d'entreprise de la Société générale des grandes sources, en personalerepræsentation i henhold til den franske code du travail's IV. bog, Paris,

Comité d'établissement de la Source Perrier, en personalerepræsentation i henhold til samme bestemmelser,

Syndicat CGT (Confédération générale du travail) **de la Source Perrier**, en fagforening i henhold til samme bestemmelser, og

Comité de groupe Perrier, en personalerepræsentation i henhold til samme bestemmelser,

Vergèze (Frankrig),

under den skriftlige forhandling ved advokat Jean Méloux, Montpellier, og under den mundtlige forhandling ved advokat ved Cour de cassation og Frankrigs Conseil d'État Hélène Masse-Dessen, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Guy Thomas, 77, boulevard Grande-Duchesse Charlotte,

* Processprog: fransk.

sagsøgere,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Francisco Enrique González Díaz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, og Géraud de Bergues, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionen, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georgios Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 92/553/EØF af 22. juli 1992 om en procedure i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 (IV/M.190 — Nestlé/Perrier, EFT L 356, s. 1),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Anden Udvidede Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, B. Vesterdorf, og dommerne D.P.M. Barrington, A. Saggio, H. Kirschner og A. Kalogeropoulos,

justitssekretær: H. Jung,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 5. oktober 1994,

afsagt følgende

Dom

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1 I henhold til artikel 4, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 af 21. december 1989 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (EFT L 395, s. 1, som berigtiget i EFT 1990 L 257, s. 14, herefter benævnt »forordning nr. 4064/89«) indgav Nestlé SA (herefter benævnt »Nestlé«) den 25. februar 1992 anmeldelse til Kommissionen om et offentligt tilbud om overtagelse af samtlige aktier i Source Perrier SA (herefter benævnt »Perrier«). Overtagelsestilbuddet var den 20. januar 1992 blevet fremsat af Nestlé's og Banque Indosuez' fælles datterselskab, Demilac SA (herefter benævnt »Demilac«). Nestlé og Demilac havde, for det tilfælde, at overtagelsestilbuddet blev gennemført efter hensigten, forpligtet sig til at sælge et af Perrier's datterselskaber, Volvic, til BSN-koncernen.

2 Efter en gennemgang af anmeldelsen besluttede Kommissionen den 25. marts 1992 at indlede proceduren efter artikel 6, stk. 1, litra c), i forordning nr. 4064/89, da den fandt, at den anmeldte fusion rejste alvorlig tvivl med hensyn til, om den var forenelig med fællesmarkedet. Efter Kommissionens opfattelse var der fare for, at der som følge af fusionen ville opstå en dominerende stilling enten for Perrier-Nestlé i sig selv eller for Perrier-Nestlé og BSN som helhed.

3 Den 25. maj 1992 fik Nestlé og BSN af Kommissionen lejlighed til at udtale sig som »deltagende parter«.

4 Ved skrivelse af 19. juni 1992 anmodede CGT de la Source Perrier (herefter benævnt »CGT Perrier«) Kommissionen om oplysninger vedrørende den undersøgelse, der var indledt med hensyn til Nestlé-Demilac's overtagelse af Perrier. Som svar på skrivelsen erklærede Kommissionens tjenestegrene sig rede til at afholde et

informationsmøde, som derefter fandt sted den 2. juli 1992. På mødet gav repræsentanter for CGT Perrier over for Kommissionen udtryk for deres betænkeligheder med hensyn til de sociale konsekvenser af den anmeldte fusion, og de fremlagde en række dokumenter, herunder referater af møder i Perrier's virksomhedspersonaleudvalg (comité d'établissement de la Source Perrier) og Perrier's koncernpersonaleudvalg (comité de groupe Perrier), dokumenter vedrørende henvendelser til de franske myndigheder og forskellige retslige skridt ved de franske domstole samt fagforeningsmeddelelser og avisudklip. Dagen efter mødet fremsendte CGT Perrier et eksemplar af Perrier's årsberetning for 1991 til Kommissionen, som havde anmodet om talmæssige oplysninger om de sociale konsekvenser af Nestlé's overtagelse af Perrier.

5 Under hensyn til nogle tilsagn, Nestlé havde afgivet over for Kommissionen, vedtog denne den 22. juli 1992 beslutning 92/553/EØF om en procedure i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 (IV/M.190 — Nestlé/Perrier, EFT L 356, s. 1, herefter benævnt »beslutningen«), hvorved fusionen blev erklæret forenelig med fællesmarkedet. Denne erklæring om, at fusionen var forenelig med fællesmarkedet, blev i beslutningen afgivet på betingelse af, at alle betingelser og påbud, der var indeholdt i Nestlé's tilsagn, blev overholdt fuldt ud (jf. beslutningens 136. betragtning og artikel 1). Disse betingelser og påbud, som tog sigte på at gøre det lettere for en levedygtig konkurrent med tilstrækkelige ressourcer til at konkurrere effektivt med Nestlé og BSN at få adgang til det franske marked for flaskeaftappet vand, kan sammenfattes således:

— Nestlé afhænder til en sådan konkurrent mærkerne og kilderne Vichy, Thonon, Pierval og Saint-Yorre samt en række andre, lokale kilder.

— Valget af køberen, som skal råde over tilstrækkelige finansielle midler og et tilstrækkeligt kendskab til drikkevarer og levnedsmidler som mærkevarer, skal forelægges Kommissionen til godkendelse.

— Nestlé afholder sig fra at stille under ét år gamle oplysninger om selskabets salgsmængder til rådighed for brancheforeninger eller andre enheder, som

kunne videregive disse oplysninger til andre konkurrenter, så længe den nuværende snævre oligopolistiske markedsstruktur er fremherskende på det franske marked for flaskeaftappet vand.

— Nestlé er indforstået med at holde alle de aktiver og interesser, som selskabet erhverver fra Perrier, adskilt fra sine egne aktiviteter, indtil salget af de nævnte mærker og kilder er gennemført.

— Nestlé foretager i det nævnte tidsrum ingen strukturelle ændringer i Perrier uden Kommissionens forudgående godkendelse.

— Nestlé videregiver ingen kommercielle oplysninger eller andre oplysninger, herunder ophavsrettigheder, af fortrolig eller intern karakter fra Perrier til andre enheder inden for Nestlé-koncernen.

— Nestlé anerkender, at det er en betingelse for salget af Volvic til BSN, at de nævnte mærker og kilder er solgt.

— Nestlé må i en periode på ti år hverken direkte eller indirekte generhverve de mærker eller kilder, som selskabet afhænder i henhold til tilsagnet, og Nestlé forpligter sig til i en periode på fem år fra datoen for Kommissionens beslutning at informere Kommissionen om enhver erhvervelse af enheder, der har en andel af salget på det franske marked for flaskeaftappet vand på over fem procent.

6 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 5. november 1992 har Comité central d'entreprise de la Société générale des grandes sources (herefter benævnt »CCE Perrier«), Comité d'établissement de la Source Perrier (herefter benævnt

»CE Perrier«), CGT Perrier og Comité de groupe Perrier (herefter benævnt »CG Perrier«) anlagt sag i medfør af EF-traktatens artikel 173 med påstand om annullation af den anfægtede beslutning.

7 Ved særskilt processkrift, registreret på Rettens Justitskontor den 9. november 1992, har sagsøgerne endvidere, i medfør af EF-traktatens artikel 185 og 186, fremsat begæring om foreløbige forholdsregler i form af udsættelse af gennemførelsen af den anfægtede retsakt.

8 Ved kendelse afsagt af Rettens præsident den 15. december 1992 blev denne begæring ikke taget til følge. Afgørelsen om sagens omkostninger blev udsat (sag T-96/92 R, CEE grandes sources m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2579).

9 Den skriftlige forhandling i forbindelse med annullationssøgsmålet vedrørende den anfægtede beslutning blev afsluttet den 28. juni 1993. På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisoptagelse. Den mundtlige forhandling har fundet sted den 5. oktober 1994.

Parternes påstande

10 Sagsøgerne har nedlagt følgende påstande:

— Annullationssøgsmålet antages til realitetsbehandling

— Den anfægtede beslutning annulleres, og Kommissionen henvises til at forholde sig som angivet i artikel 8, stk. 4, i forordning nr. 4064/89.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger og til i medfør af artikel 87, stk. 3, og artikel 91, litra b), i Rettens procesreglement at betale et beløb på 20 000 ECU.

11 Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

— Sagsøgte frifindes.

— Sagsøgerne tilpligtes at betale sagens omkostninger in solidum.

Formaliteten

Sammenfatning af parternes argumentation

12 Kommissionen har, samtidig med at den har udtalt sig om sagens realitet, gjort gældende, at sagen må afvises. Den har indledningsvis anført, at det er en betingelse for, at en sag kan antages til realitetsbehandling, ikke alene, at de to krav i EF-traktatens artikel 173 er opfyldt — nemlig at sagsøgerne er umiddelbart og individuelt berørt af den anfægtede retsakt — men også, at sagsøgerne godtgør at have søgsmålsinteresse (jf. Domstolens dom af 31.3.1977, sag 88/76, Exportation des sucres mod Kommissionen, Sml. s. 709, og af 10.7.1986, sag 282/85, DEFI mod Kommissionen, Sml. s. 2469). I det foreliggende tilfælde finder Kommissionen ikke, at sagsøgerne har godtgjort at have søgsmålsinteresse, når det tages i betragtning, at hovedformålet med forordning nr. 4064/89 er at opretholde og udvikle en effektiv konkurrence inden for fællesmarkedet. Ganske vist skal Kommissionen, som det nævnes i trettende betragtning til forordning nr. 4064/89, ved sin generelle vurdering af en fusions indvirkning på konkurrencen tage sit udgangspunkt i virkeliggørelsen af de grundlæggende mål, som er angivet i traktatens artikel 2, herunder styrkelsen af Fællesskabets økonomiske og sociale samhørighed, som

omhandlet i EF-traktatens artikel 130 A. I den nævnte betragtning til forordningen stilles der dog ikke krav om en detaljeret gennemgang af en fusions indvirkning på beskæftigelsessituationen i en bestemt virksomhed, men kun om, at der tages hensyn til de virkninger, fusionen må antages at få på beskæftigelsessituationen i hele Fællesskabet eller en del af Fællesskabet. Efter Kommissionens opfattelse kan de anerkendte arbejdstagerrepræsentanter således kun godtgøre en beskyttelsesværdig interesse, hvis de er i stand til at påvise, at en fusion, som Kommissionen har godkendt, i det mindste for en umiddelbar betragtning vil kunne udgøre en kvalificeret krænkelse af de sociale mål, der opstilles i EF-traktatens artikel 2.

13 Kommissionen har endvidere anført, at sagsøgerne ikke har søgsmålskompetence, idet de ikke opfylder de to betingelser, som i traktatens artikel 173 opstilles for, at en sag kan antages til realitetsbehandling. Kommissionen har for det første bestridt, at sagsøgerne skulle være individuelt berørt af beslutningen. Den har i denne forbindelse henvist til, at tredjemænd kun opfylder denne betingelse, såfremt den pågældende beslutning berører dem på grund af visse egenskaber, som er særlige for dem, eller på grund af en faktisk situation, der adskiller dem fra alle andre og derfor individualiserer dem på lignende måde som adressaten. Heraf har Kommissionen udledt, at de berørte tredjemænd, som ikke har reageret under den administrative procedure, ikke har ret til at anlægge sag til prøvelse af den beslutning, der er truffet ved procedurens afslutning. Til støtte herfor har Kommissionen anført, at Domstolen — såvel i konkurrence- og statsstøttesager som i sager vedrørende dumping og subsidieordninger — har anerkendt, at tredjemænd, der er tillagt processuelle rettigheder, kan anlægge sag, netop for at give Domstolen mulighed for at efterprøve, hvorvidt disse processuelle rettigheder er iagttaget (jf. dom af 25.10.1977, sag 26/76, Metro mod Kommissionen, Sml. s. 1875, af 4.10.1983, sag 191/82, Fediol mod Kommissionen, Sml. s. 2913, og af 28.1.1986, sag 169/84, Cofaz m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 391). Hvis man indrømmer en sagsøger, der ikke har ønsket at gøre brug af sine rettigheder under en procedure, søgsmålskompetence, vil det være ensbetydende med at indføre en alternativ procedure i forhold til den, der er givet hjemmel for i fællesskabsbestemmelserne, i det konkrete tilfælde i artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89.

14 Kommissionen har gjort opmærksom på, at CCE Perrier, CE Perrier og CG Perrier i det foreliggende tilfælde ikke har deltaget i proceduren. De kan derfor ikke være individuelt berørt af den anfægtede beslutning.

15 For så vidt angår fagforeningen CGT Perrier har Kommissionen erkendt, at denne efter anmodning herom deltog i den administrative procedure. Kommissionen har dog anført, at CGT Perrier med henblik på at godtgøre, at fagforeningen er individuelt berørt, på forhånd skal dokumentere, at den efter de relevante nationale retsregler repræsenterer hele Perrier's personale og ikke blot sine egne medlemmer, jf. artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89. I denne forbindelse har Kommissionen i duplikken taget til efterretning, at sagsøgerne har fremsat bemærkninger, hvoraf det fremgår, at CGT Perrier må betragtes som en anerkendt repræsentant for en virksomheds arbejdstagere, jf. artikel 18 i forordning nr. 4064/89.

16 Kommissionen har endvidere anført, at selv hvis det må antages, at CGT Perrier er individuelt berørt af beslutningen — fordi fagforeningen har fremsat bemærkninger under proceduren — kan den dog, på lige fod med de øvrige sagsøgere, ikke være umiddelbart berørt af beslutningen. I denne henseende har Kommissionen henvist til, at en privatperson er umiddelbart berørt af en fællesskabsretsakt, når retsvirkningerne for den pågældende person følger direkte af retsakten og kun af denne. Under hensyn til bestemmelserne i Rådets direktiv 77/187/EØF af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter (EFT L 61, s. 26, herefter benævnt »direktiv 77/187«) kan kommissionsbeslutningen dog ikke være den reelle og direkte årsag hverken til eventuelle afskedigelser, som Nestlé-koncernen måtte foretage i Perrier-koncernen, eller til ændringer, som måtte blive foretaget med hensyn til de kollektive fordele for arbejdstagerne i Perrier.

17 Sagsøgerne har gjort gældende, at Kommissionen ikke kan gives medhold i sin afvisningspåstand. Til godtgørelse af deres kompetence til at anfægte beslutningen, har de henvist til artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89, hvor »anerkendte repræsentanter for arbejdstagerne« i de i fusionen deltagende virksomheder udtrykkeligt nævnes blandt de fysiske eller juridiske personer, der har en »berettiget interesse« i efter deres anmodning af kunne afgive udtalelse til Kommissionen, før denne vedtager sin beslutning om den anmeldte fusion. De har ligeledes henvist til artikel 15, stk. 1, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2367/90 af 25. juli 1990

om anmeldelser, frister og udtalelser i henhold til forordning nr. 4064/89 (EFT L 219, s. 5, herefter benævnt »forordning nr. 2367/90«), hvori bestemmelserne i artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89 bekræftes.

18 I denne forbindelse har sagsøgerne fremhævet, at CGT Perrier er en anerkendt repræsentant for arbejdstagerne i en af de virksomheder, der deltager i den pågældende fusion, jf. artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89. De har anført, at fagforeningen CGT Perrier i henhold til artikel L. 411-11 i den franske code du travail har kompetence til ikke alene at forsvare sine egne interesser og medlemmernes interesser, men også de kollektive faglige interesser i Perrier-koncernen.

19 Sagsøgerne har gjort gældende, at det følger af de nævnte bestemmelser i artikel 18 i forordning nr. 4064/89 og artikel 15 i forordning nr. 2367/90, at beslutningen, selv om den er rettet til repræsentanter for Nestlé-koncernen, dog berører dem umiddelbart og individuelt i deres egenskab af anerkendte repræsentanter for arbejdstagerne i virksomheden Perrier. I det mindste må der gælde en meget stærk formodning for, at sagsøgerne i henhold til traktatens artikel 173 har kompetence til at anfægte beslutningen. Dette bekræftes af, at CGT Perrier efter sin anmodning herom fik adgang til at fremsætte udtalelse for Kommissionen som »deltagende tredjemand«. I denne forbindelse har sagsøgerne henvist til, at det i Domstolens praksis er fastslået, at udenforstående virksomheder, som ifølge forordningsbestemmelser er tillagt processuelle rettigheder under en administrativ procedure, har en søgsmålsadgang til beskyttelse af deres berettigede interesser.

20 Sagsøgerne har i øvrigt påberåbt sig en række afgørelser truffet af franske retsinstanser i tilfælde, hvor sagsøgerne havde interveneret i sager for at modsætte sig krav, der var fremsat af Nestlé-selskaber, »hvis erhvervelse af samtlige Perrier's aktiver indebar beslutninger, som i alvorlig grad kunne krænke væsentlige interesser, sagsøgerne efter lovgivningen skal varetage«. Blandt disse afgørelser har de særlig henvist til en afgørelse truffet den 6. marts 1992 af Tribunal de commerce de

Nîmes, hvori retten i en sag, der førtes mellem på den ene side Nestlé og Demilac og på den anden side Perrier, gav de tre ovennævnte personaleudvalg og fagforeningen CGT tilladelse til at intervenere i sagen med den begrundelse, at de »rent faktisk havde retlig interesse i sagen, da de repræsenterer selskabet Perrier og koncernen Perrier's arbejdstagere, som berøres af deres virksomheds retlige og økonomiske organisation«.

21 I den foreliggende sag har sagsøgerne først og fremmest gjort gældende, at de har en særlig interesse i, at den anfægtede beslutning annulleres, da den krænker de grundlæggende rettigheder på det sociale område, som er anerkendt såvel i fransk ret som i Fællesskabets retsorden, og som Kommissionen har pligt til at iagttage under udøvelsen af sin kontrol med fusioner i henhold til forordning nr. 4064/89. De har specielt gjort gældende, at arbejdstagernes ret til at bevare deres beskæftigelse og arbejdstagerrepræsentanternes ret til at blive informeret og hørt inden for virksomhedernes rammer har hjemmel i den europæiske socialpagt, som er undertegnet i Torino den 18. oktober 1961, i tillægsprotokollen hertil, som er undertegnet i Strasbourg den 25. maj 1988, i fællesskabspagten om arbejdstagernes grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder, som er undertegnet i Strasbourg den 9. december 1989, i Rådets direktiv 75/129/EØF af 17. februar 1975 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger vedrørende kollektive afskedigelser (EFT L 48, s. 29), som ændret ved Rådets direktiv 92/56/EØF af 24. juni 1992 (EFT L 245, s. 3), i direktiv 77/187, i EF-traktatens artikel 117, 118, 118 A og 118 B samt i bestemmelserne i den europæiske menneskerettighedskonvention, navnlig om retten til retfærdig rettergang, til respekt for privatliv og familieliv og til beskyttelse mod umenneskelig eller vanærende behandling. Disse rettigheder for arbejdstagere er på nationalt plan også anerkendt i den franske forfatning.

22 I denne forbindelse har sagsøgerne anført, at deres interesse i at få beslutningen annulleret først og fremmest er en følge af, at Nestlé, som gennem overtagelsestilbuddet har erhvervet næsten hele kapitalen i Perrier, fra det tidspunkt, hvor fusionen blev godkendt, har kunnet ændre koncernens ledelse, og at de nye medlem-

mer af ledelsen har besluttet at nedlægge et større antal arbejdspladser. På et ekstraordinært møde i CCE de la Société générale des grandes sources den 23. marts 1992 meddelte ledelsen således arbejdstagerrepræsentanterne, at den i 1993 havde til hensigt at nedlægge 740 arbejdspladser i koncernen ud af 5 400, fordi »nye undersøgelser har vist, at antallet af ansatte i koncernens mineralvandsselskaber er for stort«. Efter sagsøgernes opfattelse ville Nestlé ikke have truffet en sådan beslutning, hvis fusionen ikke var blevet godkendt. Som følge af, at det i beslutningen pålægges Nestlé at foretage nye virksomhedssalg fra Perrier-koncernen, indebærer beslutningen også, at arbejdstagerne i de pågældende virksomheder ikke længere vil være omfattet af den kollektive virksomhedsoverenskomst af 14. marts 1989, som gælder inden for Perrier.

23 Under disse omstændigheder kan det — eftersom en fagforening har beføjelse til at forsvare de kollektive interesser inden for fagområdet — efter sagsøgernes opfattelse ikke bestrides, at CGT Perrier har kompetence til at kræve en beslutning, som tager sigte på nedlæggelse af arbejdspladser og på at bringe kollektive rettigheder for et stort antal arbejdstagere i Perrier i fare, annulleret. De tre andre sagsøgere, som er personaleudvalg, må også have godtgjort, at de har samme interesse, dels fordi et mindre antal ansatte har betydning for deres økonomiske ressourcer, som beregnes efter antallet af arbejdstagere, dels fordi »nedlæggelse af arbejdspladser ... kræver, at de på forskellige niveauer og i rette tid giver deres opfattelse til kende med henblik på ... at allerede trufne beslutninger trækkes tilbage og under alle omstændigheder ændres til arbejdstagernes fordel«.

24 Sagsøgerne har bestridt Kommissionens argumentation om, at det indgreb i de grundlæggende rettigheder, som sagsøgerne hævder at være udsat for, ikke skulle være en umiddelbar følge af beslutningen. De har gjort gældende, at de hævdede personaleindskrænkninger er en automatisk konsekvens af beslutningen, og at et stort antal arbejdstagere vil miste de kollektive fordele, de for tiden har inden for Perrier-koncernen, eller at disse fordele i det mindste vil blive bragt i fare på grund

af arbejdsgiverskiftet og den strukturomlægning inden for hele branchen for flaskeaftappet vand i Frankrig, som beslutningen medfører.

Rettens bemærkninger

25 I henhold til traktatens artikel 173 kan en fysisk eller juridisk person kun anlægge sag til prøvelse af en beslutning, som er rettet til en anden person, hvis beslutningen berører ham umiddelbart og individuelt. Da den anfægtede beslutning er rettet til Nestlé, må det efterprøves, om sagsøgerne er umiddelbart og individuelt berørt af beslutningen.

26 I denne henseende er den omstændighed, at en retsakt kan have indvirkning på sagsøgernes retsstilling, ikke i sig selv tilstrækkelig til, at det må antages, at retsakten berører dem umiddelbart og individuelt. Hvad for det første angår betingelsen om, at sagsøgerne skal være individuelt berørt, må det efter fast retspraksis også kræves, at den anfægtede beslutning berører dem på grund af visse egenskaber, som er særlige for dem, eller på grund af en faktisk situation, der adskiller dem fra alle andre og derfor individualiserer dem på lignende måde som en adressat (jf. Domstolens dom af 15.7.1963, sag 25/62, Plaumann mod Kommissionen, Sml. 1954-1964, s. 411, særlig s. 414, org. ref.: Rec. s. 197, særlig s. 223, og af 10.12.1969, forenede sager 10/68 og 18/68, Eridania m.fl. mod Kommissionen, Sml. 1969, s. 117, præmis 7, org. ref.: Rec s. 459, samt Rettens dom af 28.10.1993, sag T-83/92, Zunis Holding m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 1169, præmis 34 og 36).

27 I den foreliggende sag må der således tages stilling til, om den anfægtede beslutning berører sagsøgerne på grund af visse egenskaber, som er særlige for dem, eller på grund af en faktisk situation, der adskiller dem fra alle andre og derfor individualiserer dem på lignende måde som en adressat.

28 Med henblik herpå bemærkes indledningsvis, at den fremtrædende betydning, der ifølge systematikken i forordning nr. 4064/89 tillægges indførelse af frie konkurrenceforhold, i visse tilfælde, i forbindelse med vurderingen af, om en fusion er forenelig med fællesmarkedet, kan forenes med, at man tager fusionens indvirkning på arbejdsmarkedsforholdene i betragtning, når denne indvirkning kan medføre et indgreb i de sociale mål, der er fastlagt i traktatens artikel 2. Kommissionen kan således finde anledning til at efterprøve, om fusionen, selv indirekte, vil kunne få konsekvenser for arbejdstagernes situation i de deltagende virksomheder, som kan påvirke beskæftigelsesniveauet eller beskæftigelsesvilkårene i Fællesskabet eller en væsentlig del af Fællesskabet.

29 I henhold til forordningens artikel 2, stk. 1, litra b), skal Kommissionen således foretage en opgørelse over fusionens økonomiske konsekvenser, og i denne forbindelse kan Kommissionen, som det bekræftes i trettende betragtning til forordningen, i givet fald også tage hensyn til sociale forhold. I betragtningen hedder det, at Kommissionen »ved sin generelle vurdering [bør] tage sit udgangspunkt i virkeliggørelsen af de grundlæggende mål i traktatens artikel 2, herunder styrkelsen af Fællesskabets økonomiske og sociale samhørighed som omhandlet i traktatens artikel 130 A«. I denne retlige sammenhæng er den udtrykkelige bestemmelse i forordningens artikel 18, stk. 4, om, at repræsentanter for de deltagende virksomheders arbejdstagere har ret til efter anmodning at fremsætte udtalelser — jf. det princip herom, der opstilles i nittende betragtning til forordningen — udtryk for, at man har villet sikre, at disse arbejdstageres kollektive interesser tages i betragtning under den administrative procedure.

30 På dette grundlag finder Retten, i betragtning af systematikken i forordning nr. 4064/89, at forholdene for arbejdstagerne i de i fusionen deltagende virksomheder i visse tilfælde kan tages i betragtning af Kommissionen, når denne udsteder sin beslutning. Dette er grunden til, at man i forordningen har individualiseret de anerkendte repræsentanter for arbejdstagerne i de pågældende virksomheder — dvs. på tidspunktet for udstedelsen af beslutningen en specifikt angivet og klart afgrænset gruppe — ved udtrykkeligt og specielt at give dem ret til at afgive udtalelser under den administrative procedure. Disse repræsentative organer, som skal varetage de

pågældende arbejdstageres kollektive interesser, har således en relevant interesse i relation til de sociale hensyn, som i givet fald kan tages i betragtning af Kommissionen ved dennes vurdering af, om fusionen er tilladelig i henhold til fællesskabsretten.

31 Heraf følger, som forordning nr. 4064/89 er opbygget, at det forhold, at de anerkendte repræsentanter for arbejdstagerne i de virksomheder, der deltager i en fusion, udtrykkeligt nævnes blandt de tredjemænd, der godtgør at have en berettiget interesse i at afgive udtalelse til Kommissionen, er tilstrækkeligt til at adskille dem fra alle andre tredjemænd, uden at det — som den sagsøgte institution har hævdet — er nødvendigt med henblik på bedømmelsen af sagens formalitet at godtgøre, om fusionen i det mindste for en umiddelbar betragtning vil kunne gribe ind i de sociale mål, der er opstillet i traktaten. Bedømmelsen af det sidstnævnte spørgsmål må nemlig antages at falde ind under sagens realitet.

32 Heraf følger, at de anerkendte repræsentanter for arbejdstagerne i de virksomheder, der deltager i en fusion, principielt må antages at være individuelt berørt af en af Kommissionen udstedt beslutning om, hvorvidt fusionen er forenelig med fællesmarkedet.

33 I den foreliggende sag har Kommissionen ikke bestridt, at tre af sagsøgerne, nemlig CCE Perrier, CE Perrier og CG Perrier, må betragtes som anerkendte repræsentanter for arbejdstagerne i de berørte virksomheder som omhandlet i artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89. For så vidt angår fagforeningen CGT Perrier har Kommissionen anført, at det må påhvile denne at godtgøre, at den i fransk ret er anerkendt som repræsentant for arbejdstagerne i de virksomheder, der deltager i den pågældende fusion.

34 I denne henseende skal Retten bemærke, at det tilkommer medlemsstaterne at fastlægge, hvilke organer der har kompetence til at varetage arbejdstagernes kollektive interesser, og at bestemme, hvilke rettigheder og beføjelser disse organer skal have, medmindre der er truffet harmoniseringsforanstaltninger (jf. f.eks. direktiv

94/45/EF af 22.9.1994 om indførelse af europæiske samarbejdsudvalg eller en procedure i fællesskabsvirksomheder og fællesskabskoncerner med henblik på at informere og høre arbejdstagerne, EFT L 254, s. 64). I den foreliggende sag har Kommissionen, efter at sagsøgerne har givet nærmere oplysninger herom i replikken, i øvrigt ikke bestridt, at fagforeningen CGT Perrier inden for virksomheden Perrier er anerkendt som repræsentant for arbejdstagere i fransk ret, for så vidt som CGT Perrier er tilknyttet den faglige sammenslutning CGT. Dette må være tilstrækkeligt til, at det kan antages, at CGT Perrier er en anerkendt repræsentant for arbejdstagerne i de virksomheder, der deltager i den pågældende fusion, jf. artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89.

35 I øvrigt findes Kommissionens argumentation om, at tre af de fire sagsøgere, nemlig CCE Perrier, CE Perrier og CG Perrier ikke er individuelt berørt af beslutningen, da de ikke i medfør af artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89 har anmodet om at måtte afgive udtalelse under den administrative procedure, at savne ethvert grundlag. Hvis man fulgte Kommissionens opfattelse på dette punkt og opstillede et generelt krav om, at nærmere angivne tredjemænd, som er tillagt processuelle rettigheder under den administrative procedure, også rent faktisk skal have deltaget i proceduren for at have søgsmålskompetence, ville man opstille en ny betingelse — i form af en obligatorisk forudgående procedure — der ikke er hjemmel for i traktatens artikel 173. Som sagsøgerne har anført, vil en sådan indskrænkende fortolkning være i strid med de ovenfor nævnte traktatbestemmelser om, at enhver, der berøres umiddelbart og individuelt af en beslutning, også kan anlægge sag til prøvelse af beslutningen.

36 En gennemgang af Domstolens praksis bekræfter, at en tredjemands søgsmålskompetence, i tilfælde hvor den pågældende godtgør at have en berettiget interesse i at afgive udtalelse under den administrative procedure, ikke nødvendigvis er betinget af, at han rent faktisk har deltaget i proceduren. Andre særlige omstændigheder vil i givet fald kunne individualisere en sådan tredjemand på tilsvarende måde som den anfægtede beslutnings adressat. I modsætning til, hvad Kommissionen har gjort gældende, har Domstolen således, såvel på konkurrence- og statsstøtteområdet som med hensyn til dumping og subsidieordninger, udelukkende taget nærmere angivne

tredjemænds deltagelse i den administrative procedure i betragtning med henblik på således, på en række særlige betingelser, at opstille en formodning for, at de har adgang til at anlægge sag med påstand om, at Fællesskabets retsinstanser efterprøver, ikke alene, at deres rettigheder under proceduren er blevet iagttaget, men også, at den beslutning, der er truffet ved procedurens afslutning, ikke hviler på et åbenbart fejlagtigt skøn eller er behæftet med magtfordrejning. Domstolen har på intet tidspunkt fastslået, at det skulle være en nødvendig betingelse for at antage, at sådanne tredjemænd er individuelt berørt af en af Kommissionen udstedt beslutning, at de har deltaget i proceduren (jf. særlig Domstolens dom i sagen Metro mod Kommissionen, jf. ovenfor, præmis 13, i sagen Fediol mod Kommissionen, jf. ovenfor, præmis 28-31, af 11.10.1983, sag 210/81, Demo-Studio Schmidt mod Kommissionen, Sml. s. 3045, præmis 14 og 15, af 20.3.1985, sag 264/82, Timex mod Rådet og Kommissionen, Sml. s. 849, præmis 11-17, i sagen Cofaz m.fl. mod Kommissionen, jf. ovenfor, præmis 25, og af 22.10.1986, sag 75/84, Metro mod Kommissionen, Sml. s. 3021, præmis 18-23).

37 Hvad særligt angår de anerkendte repræsentanter for arbejdstagerne i de deltagende virksomheder, hvis antal og identitet kunne være kendt på tidspunktet for udstedelsen af beslutningen, må den omstændighed, at de i forordning nr. 4064/89 omtales udtrykkeligt og specielt blandt de tredjemænd, som godtgør at have en »berettiget interesse« i at måtte afgive udtalelser til Kommissionen, herefter antages i sig selv at være tilstrækkelig til at adskille dem fra enhver anden og til at betragte dem som individuelt berørt af den beslutning, der udstedes i medfør af forordning nr. 4064/89, uanset om de har gjort brug af deres rettigheder under den administrative procedure. Heraf følger, at de fire sagsøgere i den foreliggende sag af samtlige de grunde, der er anført, må antages at opfylde denne betingelse i traktatens artikel 173, uanset om de måtte have deltaget i den administrative procedure.

38 Hvad dernæst angår spørgsmålet om, hvorvidt den anfægtede beslutning berører sagsøgerne umiddelbart, må det indledningsvis konstateres, at den pågældende fusion ikke kan gribe ind i selvstændige rettigheder, som indehaves af repræsentanterne for arbejdstagerne i de deltagende virksomheder. Selv hvis det måtte lægges til grund, at fusionen som følge af den hævdede nedlæggelse af arbejdspladser vil indebære en nedgang i de sagsøgende personaleudvalgs indtægter, kan denne

omstændighed, i modsætning til, hvad sagsøgerne har hævdet, ikke antages at være et indgreb i personaleudvalgenes selvstændige rettigheder. Personaleudvalgene har ikke en retlig interesse i, at virksomhedens arbejdsstyrke opretholdes med det specifikke formål at afværge enhver nedgang i de midler, som de disponerer over, og som beregnes på grundlag af antallet af ansatte. Arbejdstagerrepræsentationer kan således kun påberåbe sig selvstændige rettigheder i forbindelse med de opgaver og beføjelser, de har fået tildelt i henhold til de relevante retsregler, inden for en virksomhed med en bestemt struktur. I denne forbindelse fremgår det i øvrigt i det væsentlige af artikel 5 i direktiv 77/187, at beskyttelsen af arbejdstagerrepræsentationernes selvstændige rettigheder i tilfælde af virksomhedsoverførsler samt de beskyttelsesforanstaltninger, som gælder for arbejdstagerrepræsentanterne, skal være reguleret i medlemsstaternes love eller administrative bestemmelser. Heraf følger, at kun en beslutning, som kan have indvirkning på arbejdstagerrepræsentationernes status eller på deres udøvelse af de beføjelser og opgaver, der er tillagt dem ved de gældende bestemmelser, kan berøre sådanne organers selvstændige interesser. Dette kan ikke være tilfældet for en beslutning om godkendelse af en fusion.

39 Hvad dernæst angår det indgreb, der ved beslutningen hævdes at være sket i de sagsøgende personaleudvalgs beføjelser til at give udtryk for deres opfattelse inden for virksomheden, f.eks. med hensyn til beslutninger vedrørende selve fusionen, med hensyn til omstruktureringen eller den hævdede nedlæggelse af arbejdspladser, bemærkes, at der i forordning nr. 4064/89 er fastsat bestemmelser om, hvorledes kontrollen med fusioner og virksomhedsovertagelser skal finde sted i relation til fællesskabsrettens konkurrenceregler, men at dette ikke berører den adgang, repræsentanterne for arbejdstagerne i de deltagende virksomheder har til at udøve alle de rettigheder, de har i henhold til de gældende nationale regler. I 31. betragtning til forordning nr. 4064/89 udtales det da også udtrykkeligt, at forordningen »på ingen måde [berører] arbejdstagernes kollektive rettigheder, således som de er anerkendt i de berørte virksomheder«.

40 Endvidere bemærkes, at der heller ikke kan gives medhold i argumentationen om, at der ved den anfægtede beslutning direkte gøres indgreb i de hos Perrier beskæf

tigede arbejdstageres interesser, som følge af, at beslutningen efter sagsøgernes opfattelse medfører, at der nedlægges arbejdspladser, og at arbejdstagerne mister en række kollektive fordele. I denne forbindelse må det fremhæves, at bestemmelserne til beskyttelse af arbejdstagernes rettigheder, herunder i tilfælde af fusioner, er til hinder for — som det vil blive påvist i de følgende præmisser — at gennemførelsen af en fusion i sig selv kan have de hævdede konsekvenser for beskæftigelsesniveauet og beskæftigelsesvilkårene i de deltagende virksomheder. Hvis sådanne konsekvenser skal opstå, forudsætter det, at de pågældende virksomheder selv, eller i givet fald arbejdsmarkedets parter, på vilkår, som er nøje fastlagt i de relevante bestemmelser, træffer dispositioner af selvstændig karakter i forhold til selve fusionen. Under hensyn til bl.a., at de enkelte parter på arbejdsmarkedet har et vist forhandlingsspillerum, er det ikke en rent teoretisk mulighed, at der eventuelt ikke bliver truffet sådanne dispositioner, og dette udelukker, at arbejdstagerrepræsentanterne kan antages at være direkte berørt af beslutningen om at godkende fusionen (jf. Domstolens dom af 17.1.1985, sag 11/82, Piraiki Patraiki m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 207, og ovennævnte dom i sagen Cofaz m.fl. mod Kommissionen).

41 Set under denne synsvinkel fremgår det klart af de relevante bestemmelser, at det ikke er en nødvendig følge af en fusion, at arbejdspladser bliver nedlagt, eller at der sker en forringelse af de sociale fordele, der er indrømmet arbejdstagerne i Perrier-koncernen enten ved de individuelle arbejdsaftaler eller ved den kollektive virksomhedsoverenskomst af 14. marts 1989, som sagsøgerne har henvist til, og som bl.a. er indgået inden for den såkaldte »Unité économique et sociale« mellem de virksomheder, der har undertegnet overenskomsten. I artikel 3 i Rådets direktiv 77/187 bestemmes det således, at overdragerens rettigheder og forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold, som bestod på tidspunktet for overførslen, overgår til erhververen. Desuden bestemmes det i samme direktivs artikel 4, stk. 1, første afsnit, at »overførsel af en virksomhed ... ikke i sig selv [giver] overdrageren eller erhververen nogen begrundelse for at foretage afskedigelser«.

42 I denne henseende findes der i øvrigt grund til at bemærke, at en annullation af Kommissionens beslutning — for så vidt som denne indebærer, at den pågældende fusion godkendes, og at der som en betingelse for at erklære fusionen forenelig

med fællesmarkedet stilles krav om, at Nestlé forpligter sig til at afhænde bestemte virksomheder i Perrier-koncernen — ikke vil være en garanti mod enhver nedlæggelse af arbejdspladser i overensstemmelse med lovbestemmelserne herom. I denne forbindelse bekræfter det forhold, at det i den netop citerede bestemmelse i artikel 4 i direktiv 77/187 desuden hedder, at »bestemmelsen ikke er til hinder for, at der kan ske afskedigelser af økonomiske, tekniske eller organisatoriske årsager, der medfører beskæftigelsesmæssige ændringer«, at sådanne afskedigelser ikke under nogen omstændigheder kan være en direkte følge af en fusion, men kræver, at der træffes selvstændige dispositioner, for hvilke der gælder samme regler som dem, der vil gælde i tilfælde, der ikke har nogen sammenhæng med en fusion.

43 Hvad specielt angår anbringenderne vedrørende tabet af sociale fordele for arbejdstagerne i Perrier findes der på tilsvarende måde anledning til at bemærke, at direktiv 77/187 i artikel 3, stk. 2, første afsnit, indeholder en bestemmelse om, at erhververen efter en overførsel »skal opretholde samme løn- og arbejdsvilkår, som gjaldt for overdrageren ifølge en kollektiv overenskomst, indtil den kollektive overenskomst opsiges eller udløber, eller en anden kollektiv overenskomst træder i kraft eller får virkning«. I denne forbindelse bemærkes, at artikel L. 132-8 i den franske code du travail — hvilket er ubestridt mellem sagens parter — indeholder en bestemmelse om, at enhver kollektiv overenskomst, som efter definitionen i samme lovs artikel L. 132-1 har til formål at regulere samtlige arbejdsvilkår, samt enhver kollektiv arbejdsaftale, som efter samme definition kun skal regulere nogle af arbejdsvilkårene, kan opsiges af overenskomst- eller aftaleparterne i overensstemmelse med de i overenskomsten eller aftalen fastlagte betingelser, når den aftalte varighed er ubegrænset. For tilfælde, hvor overenskomsten eller aftalen opsiges, bl.a. på grund af en fusion, en overførsel eller en spaltning, bestemmes det i samme artikel, at overenskomsten eller aftalen fortsat skal gælde i fuldt omfang, indtil en ny overenskomst eller aftale er trådt i kraft eller, såfremt dette ikke er tilfældet, i mindst et år fra opsigelsen, således at de pågældende arbejdstagere bevarer de individuelle fordele, de har opnået, hvis den opsagte overenskomst eller aftale ikke erstattes af en anden ved udløbet af dette tidsrum. I øvrigt medfører direktiv 77/187 en yderligere styrkelse af garantierne for, at sociale fordele bevares, idet det i direktivets artikel 4, stk. 2, bestemmes, at såfremt arbejdskontrakten ophæves, fordi overførslen medfører en væsentlig ændring af arbejdsvilkårene til skade for arbejdstageren, anses arbejdsgiveren for at være ansvarlig for arbejdskontraktens ophævelse.

44 Det fremgår af samtlige disse omstændigheder, at individuelle arbejdsaftaler, som er i kraft, fuldt ud overføres til det nye selskab. Den gældende kollektive overenskomst i Perrier-koncernen finder også fortsat anvendelse som omhandlet i artikel L. 132-8 i code du travail. I denne forbindelse må det fremhæves, at i henhold til de gældende bestemmelser indebærer en overførsel af en virksomhed — som det er tilfældet i den foreliggende sag — ikke i sig selv en opsigelse eller nogen som helst ændring af de gældende kollektive overenskomster eller aftaler. For det tilfælde, at man efter overførslen dog skulle søge den kollektive overenskomst ændret, gælder der i henhold til artikel L. 132-8, stk. 7, i den franske code du travail de samme regler som for enhver opsigelse, der foretages af en eller flere overenskomst- eller aftaleparter i tilfælde, hvor der ikke foreligger en overførsel af en virksomhed som omhandlet i direktiv 77/187 (jf. bl.a. Domstolens dom af 12.11.1992, sag C-209/91, Watson Rask og Christensen, Sml. I, s. 5755, præmis 26 ff.).

45 Heraf følger, at Nestlé's erhvervelse af Perrier i den foreliggende sag og den hermed forbundne overførsel fra Nestlé til en udenforstående virksomhed af bestemte mærker og kilder fra Perrier-koncernen ikke i sig selv har nogen umiddelbar indvirkning på de i Perrier beskæftigede arbejdstageres rettigheder i henhold til arbejdsaftalerne eller arbejdsforholdene. Da der på ingen måde består en direkte årsagsforbindelse mellem det indgreb i rettighederne, der hævdes at være tale om, og Kommissionens beslutning, hvori godkendelsen af fusionen bl.a. er gjort betinget af, at bestemte mærker og kilder afhændes, skal de berørte parter råde over et passende retsmiddel til at forsvare deres berettigede interesser, ikke på stadiet for en efterprøvelse af kommissionsbeslutningens lovlighed, men på det stadium, hvor der træffes dispositioner, som direkte er årsag til det hævdede indgreb i rettighederne, dvs. de dispositioner, som, helt uafhængigt af Kommissionen, måtte blive truffet af virksomhederne og i givet fald af de pågældende parter på arbejdsmarkedet. Det er således på det stadium, hvor der træffes sådanne dispositioner — som er undergivet de nationale domstoles prøvelsesret — at de garantier, der såvel i national ret som i fællesskabsretten er opstillet for arbejdstagernes rettigheder, træder i funktion. Dette gælder bl.a. Rådets direktiv 77/187 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter (jf. ovenfor, se også det af Kommissionen forelagte forslag af 8.9.1994 til Rådets direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter, med henblik på en omarbejdning af direktiv 77/187, EFT

C 274, s. 10) og Rådets direktiv 75/129/EØF af 17. februar 1975, som ændret ved direktiv 92/56 af 24. juni 1992, jf. ovenfor.

46 Af samtlige de grunde, der er anført, kan sagsøgerne ikke antages at være umiddelbart berørt af den anfægtede beslutning, dog med forbehold for beskyttelsen af de processuelle rettigheder, som ved forordning nr. 4064/89 er tillagt dem under den administrative procedure. Der er således grund til at minde om, at i tilfælde, hvor en forordning tillægger tredjemænd rettigheder under en procedure, råder disse tredjemænd efter fast retspraksis over en søgsmålsadgang til beskyttelse af deres berettigede interesser (jf. særlig dom af 25.10.1977, Metro mod Kommissionen, jf. ovenfor, præmis 13). I denne henseende bemærkes specielt, at Fællesskabets retsinstanser principielt kun kan underkaste nærmere angivne tredjemænds ret til efter anmodning at blive hørt under den administrative procedure en kontrol i forbindelse med efterprøvelsen af lovligheden af Kommissionens endelige beslutning. Heraf følger, at selv om det i denne sag fremgår af det allerede anførte, at den endelige beslutnings indhold ikke umiddelbart berører sagsøgerne, skal de dog indrømmes ret til at anlægge sag til prøvelse af beslutningen med det præcise formål at få efterprøvet, om de processuelle rettigheder, de i medfør af artikel 18 i forordning nr. 4064/89 kunne påberåbe sig under den administrative procedure, er blevet tilsidesat, således som de har hævdet. Kun hvis Retten måtte finde, at der er sket en kvalificeret krænkelse af disse rettigheder, som har kunnet gribe ind i sagsøgernes ret til at gøre deres synspunkter gældende under den administrative procedure, for så vidt som de har anmodet herom, har den beføjelse til at annullere beslutningen som følge af tilsidesættelse af væsentlige formkrav. Foreligger der ikke en sådan væsentlig tilsidesættelse af sagsøgernes processuelle rettigheder under proceduren, kan den omstændighed, at de for Fællesskabets retsinstanser gør gældende, at disse rettigheder er blevet tilsidesat under den administrative procedure, ikke i sig selv medføre, at søgsmålet kan antages til realitetsbehandling, for så vidt som det støttes på anbringender vedrørende tilsidesættelse af materielle retsregler, når sagsøgernes retsstilling, som det allerede er fastslået i det foregående, ikke umiddelbart berøres af beslutningens indhold. Kun hvis denne sidstnævnte betingelse var opfyldt, ville sagsøgerne i medfør af traktatens artikel 173 have adgang til at kræve, at Retten tog stilling til beslutningens begrundelse og materielle lovlighed.

47 Det foreliggende søgsmål må herefter afvises, men kun i det omfang, det ikke tager sigte på at opnå beskyttelse af de processuelle rettigheder, der er tillagt sagsøgerne under den administrative procedure. Retten skal herefter foretage en realitetsprøvelse af, om disse rettigheder, som hævdet af sagsøgerne, er blevet krænket ved den anfægtede beslutning.

Spørgsmålet, om der kan gives medhold i anbringendet om, at sagsøgernes processuelle rettigheder er blevet tilsidesat

Sammenfatning af parternes argumentation

48 Sagsøgerne har anført, at Kommissionen har undladt, forud for høringen, at give dem skriftlig underretning om sagens art og indhold med henblik på at sætte dem i stand til at give udtryk for deres synspunkter. Herved hævdes Kommissionen at have tilsidesat bestemmelserne i artikel 11, 12 og 15 i forordning nr. 2367/90. CGT Perrier har i denne forbindelse bestridt, at de oplysninger, der blev givet i fagpressen, skulle kunne afhjælpe Kommissionens undladelse med hensyn til denne meddelelse af oplysninger, som udtrykkeligt er foreskrevet i fællesskabsbestemmelserne.

49 Sagsøgerne har endvidere gjort gældende, at fagforeningen CGT Perrier — som havde anmodet om at måtte afgive udtalelse til Kommissionen — i sin egenskab af en tredjemand, der godtgjorde at have en »berettiget interesse«, ikke alene skulle have adgang til den høring, der blev afholdt for CGT Perrier den 2. juli 1992, men også skulle have haft aktindsigt, hvilket fagforeningen i øvrigt indirekte anmodede om i sin skrivelse af 19. juni 1992, jf. ovenfor. Til støtte herfor har sagsøgerne henvist til artikel 18, stk. 3, i forordning nr. 4064/89, hvori det bestemmes, at »aktindsigt har i det mindste de direkte berørte parter, dog under hensyntagen til virksomhedernes berettigede interesse i beskyttelse af deres forretningshemmeligheder«.

50 Endelig hævdes Kommissionen at have undladt at vejlede CGT Perrier, som ikke havde erfaring i anvendelsen af procedurerne i henhold til forordning nr. 4064/89,

om behovet for så hurtigt som muligt at fremlægge skriftlige bemærkninger forud for høringen, der var fastsat til den 2. juli 1992. Det fremgår således af tiende og ellevte betragtning til forordning nr. 2367/90, jf. ovenfor, at formålet med høringen principielt kun er at supplere de skriftlige bemærkninger, der er fremsat på forhånd. Kommissionen gav heller ikke CGT Perrier oplysning om muligheden for at lade sig bistå af bl.a. en advokat under høringen, jf. artikel 14, stk. 3, i forordning nr. 2367/90.

51 Under disse omstændigheder har Kommissionen efter sagsøgernes opfattelse ikke som foreskrevet i de nævnte bestemmelser kunnet tage de anerkendte arbejdstagerrepræsentanters bemærkninger i betragtning, når henses til, hvorledes høringen rent faktisk blev gennemført. Dette må sidestilles med, at der ikke er gennemført en høring, og da høringen er obligatorisk, må det efter Domstolens faste praksis medføre, at den anfægtede retsakt er ugyldig på grund af tilsidesættelse af væsentlige formkrav.

52 CGT Perrier kan ikke holdes ansvarlig for, at man i al hast indkaldte fagforeningen til høringen den 2. juli 1992, uden at den havde modtaget oplysninger på forhånd, og dermed uden at den havde mulighed for at forberede sit møde med Kommissionens tjenestegrene. En sådan forceret afvikling, som må regnes Kommissionen til last, må derimod udgøre en åbenbar krænkelse af retten til kontradiktion.

53 Kommissionen har anført, at høringen af CGT Perrier blev gennemført som foreskrevet. Med hensyn til sagsøgernes ret til som hævdet at få skriftlig underretning om sagens art og indhold med henblik på at kunne gøre deres synspunkter gældende, har Kommissionen i svarskriftet anført, at CGT Perrier i sin skrivelse af 19. juni 1992, jf. ovenfor, ikke anmodede om at blive hørt som en anerkendt repræsentant for arbejdstagerne i Perrier, jf. artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89, men blot om oplysning om, på hvilket stadium proceduren befandt sig. Kommissionen var derfor ikke forpligtet til på forhånd at give oplysning om sagens art og indhold, og selv hvis det lægges til grund, at fagforeningen var en anerkendt repræsentant for arbejdstagerne i Perrier, var det på grund af karakteren af anmodningen — som i øvrigt blev fremsat på et meget fremskredent stadium af proceduren —

berettiget, at der blev indkaldt til et møde med kort varsel, og uden at der blev givet forudgående oplysninger. En sådan løsning var i øvrigt så meget mere berettiget, som fagforeningen måtte antages at have indgående kendskab til sagens art og indhold, når henses til, hvor ofte sagsøgerne har henvist til artikler i fagtidsskrifter under denne sag.

54 Med hensyn til den aktindsigt, der er hjemlet i artikel 18, stk. 3, i forordning nr. 4064/89, har Kommissionen anført, at formålet hermed er at sætte de berørte parter i stand til at fremsætte deres synspunkter med hensyn til forhold, Kommissionen vil gøre gældende over for dem. Da der ikke i beslutningen fremføres klagepunkter over for de anerkendte repræsentanter for arbejdstagerne i de i fusionen deltagende virksomheder, og da der ikke i beslutningen gives afslag på anmodninger, de måtte have fremsat i medfør af forordning nr. 4064/89, kan de ikke have ret til aktindsigt. I øvrigt har sagsøgerne på intet tidspunkt anmodet om at få aktindsigt.

Rettens bemærkninger

55 Indledningsvis bemærkes, at Kommissionen i henhold til artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89 kun er forpligtet til at lade anerkendte repræsentanter for arbejdstagerne i de virksomheder, der deltager i den pågældende fusion, afgive udtalelse som tredjemænd, der godtgør, at de har en berettiget interesse deri, for så vidt som arbejdstagerrepræsentanterne rent faktisk anmoder om at måtte afgive udtalelse. Desuden fremgår det af tiende betragtning til forordning nr. 2367/90, at en sådan anmodning principielt skal fremsættes skriftligt.

56 Beskyttelsen af de nærmere angivne tredjemænds berettigede interesser kræver således ikke, at de under den administrative procedure har de samme rettigheder som dem, der indrømmes personer, som deltager i den pågældende fusion, med

henblik på iagttagelsen af deres ret til kontradiktion under gennemførelsen af proceduren for Kommissionen. Da de sidstnævnte personers interesser principielt berøres umiddelbart af beslutningen, skal de have aktindsigt, og de skal sættes i stand til at udtale sig om de punkter, der fremføres mod dem, jf. artikel 18, stk. 1 og 3, i forordning nr. 4064/89. Tredjemænd vil derimod i givet fald kun blive udsat for indirekte indgreb i deres retlige interessesfære som følge af beslutningen. Dette er årsagen til, at de i henhold til artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89 kun har ret til at afgive udtalelser til Kommissionen, hvis de fremsætter anmodning herom, og efter at de har godtgjort, at de generelt har en berettiget interesse heri, dog således at det i denne forbindelse er tilstrækkeligt, at repræsentanterne for arbejdstagerne i de deltagende virksomheder godtgør, at de efter de gældende nationale retsregler anerkendes som repræsentant for arbejdstagere i virksomheden. Denne fortolkning bekræftes af Domstolens dom af 9. juli 1987 i sagen Ancides mod Kommissionen (sag 43/85, Sml. s. 3131, præmis 8), hvorefter bestemte tredjemænds stilling under en procedure ikke kan ligestilles med den, de direkte berørte parter indtager i henhold til Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelsernes i traktatens artikel 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81), hvori det i artikel 19, stk. 2, udtrykkeligt bestemmes — i samme formulering som på dette punkt er anvendt i artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89 — at tredjemænd, der godtgør at have en berettiget interesse deri, kun skal have lejlighed til at udtale sig, hvis de anmoder om det.

57 Inden for rammerne af denne ordning til beskyttelse af henholdsvis de direkte berørte parters og tredjemænds interesser bestemmes det i artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 2367/90, at hvis tredjemænd, som kan godtgøre en berettiget interesse heri, bl.a. anerkendte repræsentanter for arbejdstagerne i de berørte virksomheder, anmoder om at måtte afgive udtalelser i henhold til artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89, »underretter Kommissionen dem skriftligt om procedurens art og indhold og fastsætter en frist, inden for hvilken de kan fremsætte deres bemærkninger«. I henhold til artikel 15, stk. 2, fremsætter »de i stk. 1 omhandlede personer ... deres bemærkninger skriftligt eller mundtligt inden for den fastsatte frist. De kan bekræfte deres mundtlige udtalelser skriftligt«. Omvendt kan Kommissionen, i tilfælde hvor tredjemænd godtgør at have en berettiget interesse, men ikke anmoder om at måtte afgive udtalelse, give dem »mulighed for at fremsætte [deres] bemærkninger«, jf. artikel 15, stk. 3, som ikke pålægger Kommissionen nogen oplysningsforpligtelse.

58 I den foreliggende sag fremgår det klart af en gennemgang af sagens akter, at CGT Perrier ikke over for Kommissionen fremsatte en anmodning om at måtte afgive udtalelse, jf. artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89, men blot en anmodning om oplysninger, som var affattet således i skrivelsen af 19. juni 1992: »De bedes angive, hvor vi kan få oplysninger, som giver helt præcis underretning om den undersøgelse, EF-Kommissionen har iværksat vedrørende Nestlé/Demilac's overtagelse af Source Perrier.« Under disse omstændigheder kan det forhold, at CGT Perrier i samme skrivelse, som begrundelse for sin anmodning om oplysninger, angav at være en fagforening i Perrier-koncernen og bl.a. at have anlagt sag ved nationale retsinstanser med hensyn til forskellige finansielle transaktioner i forbindelse med Nestlé's tilbud om overtagelse af aktierne i Perrier, ikke i sig selv være tilstrækkeligt til, at skrivelsen kan fortolkes som en, selv stiltiende, anmodning om at måtte afgive udtalelse i henhold til artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89 som en anerkendt repræsentant for arbejdstagerne i Perrier. Af Kommissionens telefax af 29. juni 1992, hvori denne over for CGT Perrier bekræftede, at der ville blive afholdt et »informationsmøde« den 2. juli 1992, fremgår det desuden, at Kommissionen ikke opfattede skrivelsen som en anmodning om at måtte afgive udtalelse. Fagforeningen fremsatte heller ikke i øvrigt nogen anmodning om at måtte afgive udtalelse, og den har heller ikke hævdet at have fremsat en sådan anmodning, hverken skriftligt, på et tidspunkt efter skrivelsen af 19. juni 1992, eller mundtligt under mødet den 2. juli 1992. Hertil kommer, at det i CGT Perrier's skrivelse af 3. juli 1992 til Kommissionen udtrykkeligt bekræftes, at det afholdte møde efter fagforeningens opfattelse havde karakter af et rent informationsmøde.

59 Heraf følger, at da CGT Perrier ikke havde fremsat anmodning om at måtte afgive udtalelse, havde Kommissionen efter artikel 15 i forordning nr. 2367/90 (jf. ovenfor i præmis 57) ikke pligt til at give fagforeningen skriftlig underretning, efter dennes skrivelse af 19. juni 1992, om sagens art og indhold, før Kommissionen gav den lejlighed til at gøre sin opfattelse gældende.

60 I det foreliggende tilfælde tog Kommissionen ikke alene CGT Perrier's anmodning om oplysninger til følge ved at afholde et informationsmøde den 2. juli 1992. Den gav også repræsentanter for fagforeningen lejlighed til at fremsætte udtalelser på mødet om den påtænkte fusions konsekvenser for arbejdstagerne, jf. bemyndigelsen hertil i artikel 15, stk. 3, i forordning nr. 2367/90, hvorefter Kommissionen

generelt kan give tredjemænd mulighed for at fremsætte bemærkninger i andre tilfælde end dem, hvor en person, som kan godtgøre en berettiget interesse heri, anmoder om at måtte afgive udtalelse. Desuden fremgår det af ubestridte oplysninger, som Kommissionen har fremført på dette punkt, at CGT Perrier efter mødet og efter opfordring hertil fra Kommissionen fremsatte supplerende skriftlige bemærkninger og fremsendte yderligere oplysninger som svar på spørgsmål, Kommissionen havde stillet under mødet. I øvrigt fremgår det af udtalelser fra Kommissionen, som sagsøgerne ikke har bestridt, at CGT Perrier — heller ikke på mødet — rejste indsigelse med hensyn til de vanskeligheder, sagsøgerne har hævdet, at fagforeningen blev udsat for i forbindelse med fremlæggelsen af sine synspunkter, fordi den som hævdet ikke havde modtaget skriftlige oplysninger.

61 Med hensyn til anbringendet om, at Kommissionen undlod at opfordre CGT Perrier til at fremsætte et skriftligt indlæg forud for mødet, der var fastsat til den 2. juli 1992, bemærkes, at ingen bestemmelser pålagde Kommissionen en pligt hertil. Specielt indeholder artikel 15, stk. 3, i forordning nr. 2367/90 — som Kommissionen i dette tilfælde henholdt sig til for at give CGT Perrier mulighed for at udtale sig — som det fremgår af bemærkningerne i det foregående, ingen angivelse af, hvorledes tredjemænd, som ikke har anmodet om at måtte afgive udtalelse, dog skal kunne fremsætte bemærkninger på Kommissionens initiativ. Selv hvis det måtte lægges til grund, at sagsøgerne havde anmodet om at måtte afgive udtalelse i henhold til artikel 18, stk. 4, i forordning nr. 4064/89, står det dog under alle omstændigheder fast, at artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 2367/90 kun giver tredjemænd, der godtgør at have en berettiget interesse heri og fremsætter anmodning herom, adgang til at fremsætte deres bemærkninger. Artiklen angiver ikke, om bemærkningerne skal fremsættes skriftligt eller mundtligt. Heraf følger, at Kommissionen under ingen omstændigheder var forpligtet til i den foreliggende sag at opfordre fagforeningen til at fremsætte skriftlige bemærkninger forud for mødet den 2. juli 1992.

62 Denne fortolkning af artikel 15 i forordning nr. 2367/90 bekræftes af ellevte betragtning til forordningen. I denne betragtning, som sagsøgerne har påberåbt sig, fremhæves det først, at »de forskellige personer, der er berettiget til at fremsætte deres bemærkninger, ... både i egen interesse og af hensyn til sagsbehandlingen

[bør] gøre dette skriftligt, idet de dog har ret til at kræve den skriftlige procedure suppleret med en mundtlig høring«. Derefter hedder det dog, at »i særlig hastende tilfælde bør Kommissionen imidlertid have mulighed for omgående at høre de berørte parter eller tredjemænd; i sådanne tilfælde må de hørte personer have ret til at bekræfte deres mundtlige udtalelser skriftligt«. I det foreliggende tilfælde, hvor Kommissionen i al hast måtte arrangere et informationsmøde for CGT Perrier som svar på dennes anmodning af 19. juni 1992 — på et fremskredent stadium af proceduren, som var blevet indledt den 25. marts 1992, og efter at de berørte parter var blevet hørt den 25. maj 1992 — fastsatte Kommissionen med rette mødedatoen til den 2. juni 1992, samtidig med, at den gav fagforeningen mulighed for at fremsætte supplerende skriftlige bemærkninger efter mødet, hvorunder fagforeningen havde lejlighed til at fremføre sine argumenter.

63 I øvrigt bemærkes, at selv om de personer, der efter anmodning herom eller på institutionens initiativ afgiver udtalelse til Kommissionen, kan lade sig bistå af bl.a. en advokat, jf. artikel 14 i forordning nr. 2367/90, pålægger ingen af bestemmelserne i forordningen dog Kommissionen en forpligtelse til at give de pågældende personer oplysning om adgangen hertil. Selv om det måtte anses for ønskeligt, at der gives en sådan oplysning, vil en undladelse heraf dog ikke kunne bevirke, at proceduren bliver behæftet med en mangel.

64 Hvad endelig angår den ret til aktindsigt, sagsøgerne har påberåbt sig, bemærkes, at i henhold til artikel 18, stk. 3, i forordning nr. 4064/89 tilkommer aktindsigt »i det mindste de direkte berørte parter, dog under hensyntagen til virksomhedernes berettigede interesse i beskyttelse af deres forretningshemmeligheder«. Denne bestemmelse kan under ingen omstændigheder fortolkes således, at den skulle indebære en forpligtelse for Kommissionen til automatisk at give aktindsigt for enhver tredjemand, som høres efter egen anmodning eller på Kommissionen initiativ under den administrative procedure. Heraf følger, at for så vidt som den pågældende fagforening ikke var en »direkte berørt part« i fusionen, jf. artikel 18, stk. 3, kunne det ikke i noget tilfælde påhvile Kommissionen at foreslå at lade den få aktindsigt. Herefter, og uden at det er nødvendigt i denne sag at tage stilling til, om og på hvilke betingelser tredjemænd, der godtgør en berettiget interesse i at afgive udtalelse, kan få tillagt ret til aktindsigt, hvis de anmoder herom, findes det i denne sag tilstrækkeligt at konstatere, at under alle omstændigheder indeholdt den

anmodning om oplysninger, CGT Perrier fremsatte over for Kommissionen i sin skrivelse af 19. juni 1992, ikke en anmodning om aktindsigt og end ikke en stiltiende anmodning herom. Kommissionen kan derfor ikke kritiseres for, at CGT Perrier ikke fik aktindsigt.

65 Af alle de anførte grunde må anbringendet om, at sagsøgernes og specielt CGT Perrier's processuelle rettigheder er blevet tilsidesat, forkastes.

66 Heraf følger, at sagsøgte i det hele må frifindes.

Sagens omkostninger

67 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. I henhold til artikel 87, stk. 3, kan Retten dog bestemme, at hver part skal bære sine egne omkostninger, hvor der foreligger ganske særlige grunde.

68 Da denne sag er den første, der er anlagt af organer, der repræsenterer arbejdstagerne i virksomheder, som deltager i en fusion, til prøvelse af en kommissionsbeslutning om godkendelse af fusionen i henhold til forordning nr. 4064/89, findes Kommissionen at burde bære sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Anden Udvidede Afdeling)

1) Kommissionen frifindes.

2) Hver part bærer sine egne omkostninger, herunder omkostningerne i forbindelse med sagen om foreløbige forholdsregler.

Vesterdorf Barrington Saggio

Kirschner Kalogeropoulos

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 27. april 1995.

H. Jung

Justitssekretær

B. Vesterdorf

Afdelingsformand